

บทวิเคราะห์และสรุปผลการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการประจำเดือนมิถุนายน 2564

โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง

รายงานผลการทดสอบตัวอย่างเดือนมิถุนายน 2564

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.) (x1000)	ประชากร คน (x1000)	ประชากร สุนัข (x1000)	ประชากร สุนัข/ตร. กม.	คน: สุนัข	จำนวนตัวอย่าง		จำนวนตัวอย่าง	
						สะสม พ.ศ. 2564		เดือนนี้	
						ตัวอย่าง ที่ตรวจ	ผลบวก	ตัวอย่าง ที่ตรวจ	ผลบวก
กำแพงเพชร	9	729	120	85	6:1	92	0	0	0
ตาก	16	644	36	39	18:1	41	0	8	0
นครสวรรค์	10	1,065	206	111	5:1	84	0	12	0
พิจิตร	5	542	68	120	8:1	46	0	1	0
พิษณุโลก	11	865	102	80	8:1	61	0	4	0
เพชรบูรณ์	13	995	106	79	9:1	58	0	6	0
สุโขทัย	7	599	107	91	6:1	44	0	9	0
อุตรดิตถ์	8	457	74	58	6:1	55	2	12	1
อุทัยธานี	7	330	92	49	4:1	45	0	0	0
		รวม				526	2	52	1

1. สถานการณ์การเกิดโรค

1. ประจำเดือนมิถุนายน 2564

ในเดือนมิถุนายน 2564 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง ตรวจโรคพิษสุนัขบ้าทั้งหมด 52 ตัวอย่าง เป็นสุนัข 17 ตัวอย่าง แมว 31 ตัวอย่าง หู 3 ตัวอย่าง และกระรอก 1 ตัวอย่าง ผลการตรวจพบว่าให้ผลบวกต่อการตรวจหาเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า จำนวน 1 ตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ (ภาพที่ 1)

2. ผลการตรวจสะสม

จากข้อมูลผลการตรวจโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 6 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 มิถุนายน 2564 มีตัวอย่างทั้งหมด 526 ตัวอย่าง ให้ผลบวกต่อการตรวจหาเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า จำนวน 2 ตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยตัวอย่างที่ให้ผลบวกเป็นตัวอย่างสมองสุนัขส่งตรวจเพื่อชันสูตรโรค เป็นสุนัขเพศเมีย สีสน้ำตาล ไม่มีเจ้าของ แสดงอาการวิ่งพล่านไปทั่ว หางตก น้ำลายฟูมปาก ดุร้าย วิ่งไล่กัดคน และถูกทำให้ตาย เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2564 ณ หมู่ 7 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

2. การดำเนินการ

การดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าในเดือนมิถุนายน 2564 คือ โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้ประชาชน มีจังหวัดที่ดำเนินการ จำนวน 1 จังหวัด คือ จังหวัดตาก จัดกิจกรรมในวันที่ 4 มิถุนายน

2564 กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่สอด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสองยาง และสำนักงานปศุสัตว์สามเงา ออกหน่วยให้บริการผ่าตัดทำหมันสุนัข แมวในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด และในวันที่ 23 มิถุนายน 2564 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่สอด ให้บริการผ่าตัดทำหมัน และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้กับสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของ ณ สถานพยาบาลสัตว์ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีการออกหน่วยผ่าตัดทำหมันสุนัข แมวด้วยโอกาส การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

3. บทวิเคราะห์

ปัจจุบันสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบอัตราการเกิดโรคค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศไทย พ.ศ. 2564 ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564 พบผลบวก ร้อยละ 3.04 (92/3,025) อ้างอิงจากระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม – 30 มิถุนายน 2564) จากกรณีที่พบผลบวกในพื้นที่ จ.อุตรดิตถ์ครั้งนี้ (หมู่ 7 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์) เป็นการพบการเกิดโรคในพื้นที่ใกล้เคียงกับการเกิดโรคครั้งก่อนเมื่อเดือนมีนาคม 2564 (หมู่ที่ 3 ตำบลบางโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์) ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 2 พื้นที่ที่เคยพบโรคพิษสุนัขบ้ายังพบสุนัขไม่มีเจ้าของ และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ครอบคลุมกับจำนวนสัตว์ ทำให้เชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้าที่พบในพื้นที่เดิมอาจแพร่ระบาดมายังพื้นที่ใกล้เคียง (เคสปัจจุบัน) โดยสัตว์ที่ติดเชื่ออาจยังไม่แสดงอาการของโรค หรืออยู่ในระยะฟักตัวของโรค โดยเฉลี่ยสามารถพบได้ตั้งแต่ 14-90 วัน ในบางกรณีระยะฟักตัวของโรคอาจนานกว่านี้ (1 สัปดาห์ – 1 ปี) (อ้างอิงข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก) ซึ่งหน่วยงานปศุสัตว์ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเฝ้าระวังป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่เขต 6 ได้ออกหน่วยบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมว เพื่อควบคุมประชากรสุนัขและแมวมรวมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ร่วมสำรวจประชากรสุนัขและแมว และรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมวที่มีและไม่มีเจ้าของให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 เพื่อให้สุนัขและแมวมีภูมิคุ้มกันหมู่ (herd immunity) ในระดับที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ มีการควบคุมจำนวนสุนัขและแมว ซึ่งเป็นพาหนะนำโรคให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสม พร้อมทั้งขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี โดยใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และสร้างความตระหนักรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคมในการเลี้ยงสุนัขและแมวอย่างถูกวิธีเพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์

ภาพที่ 1 ตำบลที่ส่งตัวอย่างตรวจโรคพิษสุนัขบ้า พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เดือนมิถุนายน 2564

